

Heilsumálaráðið

Dagfesting: 3. januar 2023
Mál nr.: 22/09429-30
Málsviðgjørt: AS
Eftirkannað: Lógartænastan
dagfestir

Uppskot til

Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar

Anordning om ikrafttræden for Færøerne af forskellige love om ændring av lov om anvendelse af tvang i psykiatrien

(Fastlæggelse af mindreårige psykiatriske patienters retsstilling, skærpede kriterier for tvangsfiksering, ændring af kapitel 5 a, udvidelse af brugen om udskrivningsaftaler og koordinationsplaner m.m.)

Mælt verður ríkismyndugleikunum til at seta í gildi fyri Føroyar niðanfyristandandi uppskot til Anordning om ikrafttræden for Færøerne af forskellige love om lov om anvendelse af tvang i psykiatrien.

Forslag
til

Anordning om ikrafttræden for Færøerne af forskellige love om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien

(Fastlæggelse af mindreårige psykiatriske patienters retsstilling, skærpede kriterier for tvangsfiksering, ændring af kapitel 5 a, udvidelse af brugen om udskrivningsaftaler og koordinationsplaner m.m.)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

I medfør af § 5¹ i lov nr. 579 af 4. maj 2015 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (Fastlæggelse af mindreårige psykiatriske patienters retsstilling, indførelse af ny formålsbestemmelse, skærpede kriterier for tvangsfiksering, ændring af kriterierne for åbning og kontrol af post, undersøgelse af patientstuer og

¹ Bestemmelsen har følgende ordlyd: Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de færøske forhold tilsiger.

ejendele samt kropsvisitation m.v.), § 10² i lov nr. 656 af 8. juni 2016 om ændring af sundhedsloven, lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed og forskellige andre love (Styrelsen for Patientsikkerheds fremtidige tilsyn m.v.), § 4³ i lov nr. 691 af 8. juni 2017 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien og sundhedsloven (Oprettelse af særlige pladser på psykiatrisk afdeling), § 5⁴ i lov nr. 504 af 1. maj 2019 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v., lov om retspsykiatrisk behandling m.v. og sundhedsloven (Anvendelse af kropsscannere og narkohunde, ambulans behandling af retspsykiatriske patienter på privathospitaler og justering af takster for psykiatriske færdigbehandlingsdage), § 4⁵ i lov nr. 505 af 1. maj 2019 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. og retsplejeloven (Ophør af tvungen opfølgning efter udskrivning), § 4⁶ i lov nr. 506 af 1. maj 2019 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. og lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed (Udarbejdelse af udskrivningsaftaler og koordinationsplaner og sikring af straksbehandling af akutte abstinenser hos personer med et stofmisbrug), § 5⁷ i lov nr. 2617 af 28. december 2021 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. og sundhedsloven (Notatpligt for den faste vagt for bæltefikserede patienter, interval mellem lægelige vurderinger m.v.), og § 4⁸ i lov nr. 2618 af 28. december 2021 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v., (Husordener på psykiatriske afdelinger, sikkerhedskontroller i retspsykiatrien, særlige regler for surrogatanbragte m.v.), bestemmes:

§ 1

I lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, som sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 185 af 13. marts 2009, som ændret ved anordning nr. 385 af 11. april 2012, foretages følgende ændringer:

1. I lovens *titel* indsættes efter »psykiatrien«: »m.v.«

2. I § 1 indsættes før stk. 1, som nyt stykke:

»Indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling sker på baggrund af informeret samtykke efter reglerne i kapitel 5 i sundhedsloven, medmindre andet følger af denne lov.«

Stk. 1-4 bliver herefter stk. 2-5.

3. § 1, stk. 3 og 4, som bliver stk. 4 og 5, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 4. Tvang foreligger ikke i de tilfælde, hvor

1) en patient er under 15 år og

2) der foreligger informeret samtykke fra forældremyndighedens indehaver.

Stk. 5. For patienter, der er omfattet af stk. 4, skal der ikke forsøges indhentet et samtykke fra forældremyndighedens indehaver, værger eller de nærmeste pårørende, hvis omgående gennemførelse af en foranstaltning i henhold til denne lov er nødvendig for at afværge, at en patient

1) udsætter sig selv eller andre for nærliggende fare for at lide skade på legeme eller helbred eller

2) øver hærværk af ikke ubetydeligt omfang.

Stk. 6. Forældremyndighedens indehaver, værger eller de nærmeste pårørende skal efterfølgende orienteres herom.«

4. I § 2 indsættes før stk. 1 som nye stykker:

»Formålet med loven er at sikre,

1) at iværksættelse og gennemførelse af tvang efter denne lov sker i overensstemmelse med grundlæggende retssikkerhedsprincipper,

² Bestemmelsen har følgende ordlyd: Stk. 3. Lovens § 1, nr. 11-21 og 24-26, §§ 2, 3 og 5-7, kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

³ Bestemmelsen har følgende ordlyd: Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

⁴ Bestemmelsen har følgende ordlyd: Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

⁵ Bestemmelsen har følgende ordlyd: Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

⁶ Bestemmelsen har følgende ordlyd: Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

⁷ Bestemmelsen har følgende ordlyd: Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

⁸ Bestemmelsen har følgende ordlyd: Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

- 2) at indlæggelse, ophold og behandling i de tilfælde, hvor det sker uden patientens samtykke, i videst muligt omfang sker som led i at understøtte patientens muligheder for bedring, og
- 3) at tvangsanvendelse efter reglerne i denne lov i videst muligt omfang tager udgangspunkt i patientens behov og udføres med respekt for patienten og dennes værdighed.

Stk. 2. Tvang må aldrig erstatte omsorg, behandling og pleje.

Stk. 3. Patienten skal under hensyntagen til formålet med indlæggelsen og den enkeltes tilstand have mulighed for i videst muligt omfang selv at træffe beslutninger.

Stk. 4. Der skal tages størst muligt hensyn til den enkelte patients livssyn og kulturelle baggrund.«

Stk. 1 bliver herefter stk. 5.

5. § 2 a, stk. 1, affattes således:

»For at tilgodese et trygt miljø på alle psykiatriske afdelinger skal sygehusmyndigheden sikre, at der findes en skriftlig husorden på de enkelte afdelinger, som er tilgængelig for patienterne. Husordenen skal indeholde en beskrivelse af, hvilke afskæringer og begrænsninger fastsat i medfør af § 2 b og foranstaltninger fastsat i medfør af § 2 c der kan forekomme på afdelingen, samt generelle regler vedrørende orden, adfærd og lign.«

6. Efter § 2 a indsættes:

»§ 2 b. Sundhedsministeren fastsætter regler om sygehusmyndighedens mulighed for at iværksætte følgende afskæringer og begrænsninger:

1) Afskæring fra eller begrænsning af adgang til mobiltelefon, computer eller lignende kommunikationsudstyr af hensyn til patienten, medpatienter, personale, pårørende, offentlige myndigheder m.v. ved opførsel, som åbenbart vil være imod patientens egne interesser, eller ved åbenlys chikanerende opførsel.

2) Afskæring fra eller begrænsning af handel, bytte og spil, herunder mellem patienter, af hensyn til patienten, medpatienter eller personale, hvis handel, bytte eller spil åbenbart må formodes at være imod patientens interesser, hvor patienten i forbindelse med handel, bytte eller spil bliver udsat for pres af medpatienter, eller handel, bytte eller spil medfører konflikter på afdelingen.

3) Afskæring fra eller begrænsning af seksuelt samkvem mellem patienter på afdelingen af hensyn til patienten, medpatienter eller personale, hvis det betragtes som skadeligt for en patient at indgå i en seksuel relation med en medpatient, eller hvis medpatienternes eller personalets blufærdighed krænkes.

4) Afskæring fra eller begrænsning af patientens adgang til nærmere angivne bøger, tidsskrifter og lign. af behandlingsmæssige hensyn, dog således at afskæringen eller begrænsningen skal være begrundet i, at patientens adgang efter en lægelig vurdering væsentligt vil forringe dennes tilstand eller videre behandlingsudsigter.

5) Afskæring fra eller begrænsning af patientens adgang til at anvende nærmere angivne sociale medier og lign. og nærmere angivne hjemmesider af behandlingsmæssige hensyn, dog således at afskæringen eller begrænsningen skal være begrundet i, at patientens adgang efter en lægelig vurdering væsentligt vil forringe dennes tilstand eller videre behandlingsudsigter.

6) Afskæringer eller begrænsninger begrundet i hygiejnemæssige forhold af hensyn til patienten, medpatienter og personale.

7) Afskæringer eller begrænsninger begrundet i ordens- og sikkerhedsmæssige forhold af hensyn til patienten, medpatienter og personale.

8) Afskæringer eller begrænsninger begrundet i behandlingsmæssige forhold af hensyn til patienten.

Stk. 2. Afskæringer og begrænsninger fastsat i medfør af stk. 1 må ikke benyttes, før der er gjort, hvad der er muligt for at opnå patientens frivillige medvirken, og skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået herved. Afskæringer og begrænsninger fastsat i medfør af stk. 1 må endvidere ikke benyttes i videre omfang, end hvad der er nødvendigt for at opnå det tilsigtede formål.

§ 2 c. Sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om sygehusmyndighedens mulighed for at træffe foranstaltninger med henblik på at undgå gentagelse af adfærd i strid med iværksatte afskæringer eller begrænsninger, der er fastsat i medfør af § 2 b, stk. 1. Foranstaltningerne skal stå i rimeligt forhold til den adfærd,

hvorom der er iværksat afskæringer eller begrænsninger, og må ikke benyttes i videre omfang, end hvad der er nødvendigt for at opnå det tilsigtede formål.«

7. I § 3, stk. 3, 1. pkt., ændres »vejledes« til: »inddrages og høres«.

8. I § 3 indsættes som stk. 4-6:

»Stk. 4. I forbindelse med indlæggelsessamtalen skal patienten høres om eventuelle tilkendegivelser af præferencer i forhold til behandlingen, herunder hvis anvendelse af tvang kommer på tale. Er det på grund af patientens tilstand efter en lægefaglig vurdering ikke muligt at indhente en sådan forhåndstilkendegivelse af præferencer ved indlæggelsen, skal det ske snarest muligt herefter.

Stk. 5. Patientens eventuelle forhåndstilkendegivelser vedrørende dennes behandling under indlæggelsen, herunder behandling uden samtykke, skal fremgå af patientjournalen og i videst muligt omfang inddrages i behandlingsplanen.

Stk. 6. I forbindelse med indlæggelsessamtalen tages der sammen med patienten stilling til inddragelse af pårørende eller andre i patientens sociale netværk i behandlingsforløbet. Er det på grund af patientens tilstand efter en lægefaglig vurdering ikke muligt at indhente forhåndstilkendegivelser af præferencer ved indlæggelsen, skal det ske snarest muligt herefter.«

9. I § 4 indsættes som stk. 6:

»Stk. 6. Mindreårige under 15 år, hvis forældre har givet samtykke til behandlingen, skal tilbydes en opfølgende samtale efter ophør af indgrebet. Det samme gælder den mindreåriges forældre. Sundhedsstyrelsen fastsætter nærmere regler herom.«

10. § 4 a, 1. pkt., affattes således:

»Bestemmelserne i § 9, stk. 2, § 10, stk. 1, § 10 a, stk. 1, 1. pkt., § 11, § 12, stk. 4, § 13, stk. 2, 1. pkt., §§ 15 og 18 g, § 19 a, stk. 1, 2, 6 og 7, og § 21, stk. 2, er ikke til hinder for, at en beslutning i overlægens fravær træffes af en anden læge.«

11. I § 11, 1. pkt., indsættes efter »Når«: »overlægen finder, at«.

12. § 13 a, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»Overlægen har ansvaret for, at der for patienter, som overlægen er bekendt med modtager støtte i henhold til lagtingslov om almannatrygd og tænastr og lagtingslov om heimatænastu, eldrarøkt v.m. som følge af nedsat psykisk funktionsevne, inden udskrivning indgås en udskrivningsaftale mellem patienten og den psykiatriske afdeling og de relevante myndigheder, privatpraktiserende sundhedspersoner m.fl. om de behandlingsmæssige og sociale tilbud til patienten.

Stk. 2. Hvis det må antages, at en patient, der ikke er omfattet af stk. 1, ikke selv vil søge den behandling eller de sociale tilbud, der er nødvendige for patientens helbred, har overlægen ansvaret for, at der inden udskrivning indgås en udskrivningsaftale mellem patienten og den psykiatriske afdeling og de relevante myndigheder, privatpraktiserende sundhedspersoner m.fl. om de behandlingsmæssige og sociale tilbud.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

13. I § 13 a, stk. 2, 1. pkt., der bliver stk. 3, 1. pkt., ændres »Sundhedsstyrelsen« til: »Sundhedsdatastyrelsen«.

14. I § 13 b, stk. 2, 1. pkt., ændres »Sundhedsstyrelsen« til: »Sundhedsdatastyrelsen«.

15. §§ 13 d og 13 e ophæves.

16. § 14, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Tvangsfiksering må kun anvendes kortvarigt og i det omfang, det er nødvendigt for at afværge, at en patient

- 1) udsætter sig selv eller andre for nærliggende fare for at lide skade på legeme eller helbred,
- 2) forfølger eller på anden lignende måde groft forulemper medpatienter eller
- 3) øver hærværk af ikke ubetydeligt omfang.«

17. I § 14 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. En patient kan tvangsfikseres i længere tid end nogle få timer, når hensynet til patientens eller andres liv, førlighed eller sikkerhed tilsiger dette.«

18. I § 15, stk. 1, ændres »en læge« til: »overlægen«.

19. I § 16 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Den faste vagt skal udarbejde en objektiv beskrivelse af patientens aktuelle tilstand, mens patienten er tvangsfikseret med bælte. Sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om, hvor ofte den faste vagt skal observere patientens aktuelle tilstand, hvad vagten skal observere, og hvad vagten skal notere.«

20. *Kapitel 5 a* affattes således:

»Kapitel 5 a

Åbning og kontrol af post, afgivelse af udåndingsprøve eller urinprøve, undersøgelse af patientstuer og ejendele, kropsvisitation og anvendelse af kropsscannere, bagagescannere og narkohunde m.v.

§ 19 a. Ved mistanke om, at der er medikamenter, rusmidler eller farlige genstande i afdelingen, kan overlægen med henblik på at sikre, at disse ikke er blevet indført eller vil blive forsøgt indført til en eller flere patienter i afdelingen, uden retskendelse beslutte,

- 1) at en patients post skal åbnes og kontrolleres,
- 2) at en patient skal afgive udåndingsprøve eller urinprøve,
- 3) at en patients stue og ejendele skal undersøges, eller
- 4) at der skal foretages kropsvisitation af en patient.

Stk. 2. Ved mistanke som nævnt i *stk. 1* kan overlægen med henblik på at sikre, at medikamenter, rusmidler eller farlige genstande ikke er blevet indført eller vil blive forsøgt indført til en eller flere patienter i afdelingen, beslutte, at der skal anvendes kropsscannere og bagagescannere ved undersøgelse af en patient eller personer, der søger adgang til den psykiatriske afdeling.

Stk. 3. (Sættes ikke i kraft).

Stk. 4. Åbning og kontrol af patientens post og undersøgelse af patientens stue og ejendele skal så vidt muligt foretages i patientens nærvær.

Stk. 5. Kropsvisitation efter *stk. 1, nr. 4*, omfatter ikke undersøgelse af kroppens hulrum.

Stk. 6. Overlægen kan ved mistanke om, at der er medikamenter, rusmidler eller farlige genstande på den psykiatriske afdelings udearealer, beslutte, at der kan anvendes narkohunde ved undersøgelse af disse arealer.

Stk. 7. Overlægen kan beslutte, at medikamenter, rusmidler og farlige genstande, som bliver fundet ved indgreb efter *stk. 1, 2 og 6*, tages i forvaring. Overlægen skal overlade til politiet at afgøre, om medikamenter, rusmidler og farlige genstande besiddes i strid med den almindelige lovgivning, herunder lovgivningen om euforiserende stoffer og lovgivningen om våben m.v.

Stk. 8. Sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om åbning og kontrol af patienters post, patienters afgivelse af udåndingsprøve eller urinprøve, undersøgelse af patientstuer og patienters ejendele, kropsvisitation af patienter, anvendelse af kropsscannere og bagagescannere og anvendelse af narkohunde.«

21. I § 20, *stk. 1, 1. pkt.*, udgår »13 d.«.

22. I § 20, *stk. 1, 2. pkt.*, indsættes efter »§ 18«: »samt indgreb i henhold til denne lov foretaget over for mindreårige, hvor forældremyndighedens indehaver, jf. § 1, *stk. 4*, giver informeret samtykke på den mindreåriges vegne«.

23. I § 20, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »Sundhedsstyrelsen« til: »Sundhedsdatastyrelsen«.

24. § 21, *stk. 1*, affattes således:

»Overlægen har ansvaret for, at frihedsberøvelse og anvendelse af anden tvang efter reglerne i denne lov ikke anvendes i videre omfang end nødvendigt.«

25. I § 21, *stk. 4*, indsættes som 2.-4. *pkt.*:

»Den første vurdering skal foretages, senest 4 timer efter at beslutningen om anvendelse af tvangsfiksering er truffet. Efterfølgende vurderinger skal foretages med højst 10 timers mellemrum. 3. og 4. *pkt.* finder ikke anvendelse, såfremt patienten sover og det ud fra en lægefaglig vurdering vurderes skadeligt at vække patienten.«

26. Efter § 21 indsættes i *kapitel 6*:

»§ 21 a. Overlægen har ansvaret for, at en tvangsfiksering, der udstrækkes i længere tid end 30 dage, indberettes til Sundhedsstyrelsen.

Stk. 2. Indberetningen skal sendes til Sundhedsstyrelsen, senest 3 dage efter at tvangsfikseringen har overskredet 30 sammenhængende dage.«

27. I § 24, *stk. 1*, udgår »tvungen opfølgning efter udskrivning,« og efter »anvendelse af fysisk magt,« indsættes: »indgivelse af et beroligende middel med magt,«.

28. I § 24, *stk. 2, 3. pkt.* bliver "det psykiatriske patientklagenævn" ændret til: "Føroya Kærustovni".

29. § 26, *stk. 1, 4.-6. pkt.*, ophæves.

30. I § 27, *2. pkt.*, ændres »af lægelige grunde« til: »i henhold til sundhedslovens § 37, *stk. 3*,«.

31. § 32, *stk. 3, 2. pkt.*, ophæves.

32. § 34 affattes således:

»§ 34. Føroya Kærustovnur er klagemyndighed vedrørende psykiatriske patientklager, jf. § 35.«

33. § 35 affattes således:

»§ 35. Sygehusmyndigheden skal efter anmodning fra patienten eller patientrådgiveren indbringe klager over tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvangsbehandling, tvangsfiksering, anvendelse af fysisk magt, beskyttelsesfiksering, anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer og særlige dørlåse, personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer, samt aflåsning af døre i afdelingen, for Føroya Kærustovni.«

34. §§ 36 og 37 affattes således:

»§ 36. Når en sag som nævnt i § 35 indbringes for Føroya Kærustovni, skal sygehusmyndigheden fremsende sagens akter, herunder en udskrift af tvangsprotokollen samt en erklæring fra overlægen. Føroya Kærustovnur drager i øvrigt selv omsorg for sagens oplysning og træffer bestemmelse om tilvejebringelse af eventuelle yderligere erklæringer m.v., ligesom Føroya Kærustovnur kan aflægge besøg på den psykiatriske afdeling.

Stk. 2. Patienten og patientrådgiveren har ret til mundtligt at forelægge sagen for Føroya Kærustovni. I særlige tilfælde, hvor hensynet til patientens helbred eller til sagens behandling i Føroya Kærustovni afgørende taler herfor, kan Føroya Kærustovnur bestemme, at patienten helt eller delvis skal være udelukket fra at deltage i forhandlingerne.

Stk. 3. Føroya Kærustovnur skal træffe afgørelse i klagesager om tvangsbehandling, der er tillagt opsættende virkning, jf. § 32, *stk. 3*, inden 7 hverdage efter klagens modtagelse. I andre sager skal Føroya Kærustovnur træffe afgørelse snarest muligt. Er afgørelse ikke truffet inden 14 dage efter klagens modtagelse, skal Føroya Kærustovnur underrette patienten og patientrådgiveren om grunden hertil samt om, hvornår afgørelse kan forventes at foreligge.

Stk. 4. Landsstyremanden fastsætter en forretningsorden for behandling af psykiatriske patientklager.

§ 37. Føroya Kærustovnur skal efter anmodning fra patienten eller patientrådgiveren indbringe sine afgørelser vedrørende tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvangsfiksering, beskyttelsesfiksering og aflåsning af døre i afdelingen for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 54.

Stk. 2. Godkender Føroya Kærustovnur, at patienten frihedsberøves, kan spørgsmålet om udskrivning først på ny begæres prøvet i Føroya Kærustovni, når der er forløbet 2 måneder efter Føroya Kærustovns afgørelse. Har spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed været indbragt for retten, jf. *stk. 1*, regnes den nævnte frist fra rettens afgørelse.«

35. § 38, *stk. 1*, affattes således;

»Afgørelser fra Føroya Kærustovni om tvangsbehandling, anvendelse af fysisk magt, indgivelse af et beroligende middel med magt, personlige alarm- og pejlesystemer og særlige dørlåse, personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer, kan påklages til Det Psykiatriske Ankenævn.«

36. I § 38, *stk. 2* bliver "det psykiatriske patientklagenævns" ændret til: "Føroya Kærustovns".

37. I § 39, stk. 1 bliver “Det psykiatriske patientklagenævn” ændret til: “Føroya Kærustovnur”.

38. I § 39, stk. 2 bliver “det psykiatriske patientklagenævn” ændret til: “Føroya Kærustovni”.

§ 2

Anordningen træder i kraft 1. juli 2023.

Givet i København, den xx. xx 2023

Under Vor Kongelige Hånd og Segl
MARGRETHE R.

/ Magnus Heunicke

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Broytingar eru gjørdar í donsku lógini um anvendelse af tvang i psykiatrien, og sostatt er neyðugt at dagføra føroyska lógarverkið, soleiðis at tað er samsvar millum galdandi lóggávu í Danmark og í Føroyum.

1.2. Galdandi lóggáva

Galdandi lóggáva var sett í gildi í 2009, og er broytt eina ferð í 2012.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Endamálið við uppskotinum er at betra um rættindini hjá føroyskum sjúklingum, sum eru innskrivaðir á Psykiatriska depil á Landssjúkrahúsinum, og har tvingsil kann verða nýtt móti sjúklingunum í sambandi við viðgerð á psykiatriska deplinum.

Harumframt ger umskipanin av Føroya Kærustovni tað neyðugt, at broyta orðingina »Det psykiatriske patientklagenævn« allastaðni lógini til “Føroya Kærustovn”, ið frá 1. juli 2023 fer at viðgera kærurnar sambært lógini vísandi til § 16, stk. 4, í løgtingslóg nr. 147 frá 25. november 2021 um Føroya Kærustovn.

Uppskotið verður eisini lagt fram fyri at tryggja, at Føroyar liva upp til tvørgangandi millumtjóðasáttmálar, herundir Evropeiska mannrættindasáttmálan. Tað er so, at danska stjórnin í 2021 samtykti broyting í psykiatrilógini, ið m.a. hevði til endamáls at seta krav um, at í sambandi við tvingsilsfestan (tvangsfiksering) av sjúklingum skal fyrsta læknaliga metingin fara fram í seinasta lagi 4 tímar eftir, at gjørt er av at nýta tvingsilsfestan. Hetta var gjørt grundað á dóm (Aggerholm móti Danmark, 45439/18) frá Evropeiska mannrættindadómstólinum. Dómstólurin fann, at danska stjórnin hevði forbrotið seg á grein 3 í Evropeiska mannrættindasáttmálanum um m.a. forboð móti ómenniskjaligari ella niðrandi viðgerð. Fyri at líknandi mál ikki skulu stinga seg upp í Føroyum, er neyðugt at gera tilsvarandi broyting í føroysku lógini.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Broytingin í tí kongaligu fyriskipanini fevnir um 8 broytingarlógir, sum í stuttum snúgva seg um fylgjandi:

- Rættarstöðan hjá sjúklingum undir 15 ár verður ásett
- Endamálsorðing verður ásett
- Til samrøðuna, sbrt. § 3, skal sjúklingurin hoyrast um møgulig ynski í sambandi við viðgerðina, undir hesum um nýtsla av tvingsli kemur uppá tal. Hesi møguligu ynskini skulu journaliserast í sjúklingajournalini. Verður vikið frá hesum ynskjum í sambandi við nýtslu av tvingsli skal grundgevast fyri hesum. Grundgevingin skal skrivast í journalina.
- Treytirnar fyri eftirlit av posti, kropskanning og kanning av ognum o.a. verða broyttar soleiðis, at yvirlæknin kann gera av, at kanna omanfyrinevndu ognir o.a. hjá sjúklingum, um illgruni er um, at vandamiklir lutir, rúsevni ella heilivágur (medikament) verður fluttur inn á depilin. Viðmerkjast skal, at farið verður frá

kravinum um “grundaðan illgruna” til, at einans “illgruni” skal fyriliggja fyri at kunna kanna omanfyrinevndu ognir o.a. Hetta tí at atlitid til viðgerðina hjá sjúklingunum og trygdina hjá sjúklingunum og starvsfólkinum tala fyri, at yvirlæknar í størri mun fáa møguleika at avmarka, at rúsevni o.a. verður flutt inn á depilin.

- Á Psykiatriska depli verður møguligt at nýta kropsskannarar at kanna sjúklingar ella onnur, ið vilja hava atgongd til depilin, um illgruni er um, at vandamiklir lutir, rúsevni ella heilivágur (medikament) verður fluttur inn á depilin. Narkohundar kunnu nýtast á uttanduraðkjunum á deplinum, um illgruni er um, at vandamiklir lutir, rúsevni ella heilivágur (medikament) verður fluttur inn á depilin.
- Skipanin við kravdari framhaldsviðgerð eftir útskrivan av psykiatriskari deild fer úr gildi.
- Ásett verður ein víðkan av skylduni hjá yvirlækna at gera útskrivingaravtalu og samskipanaravtalu eftir § 13 a. Endamálið við tílíkum avtalum er, at psykiatriskir sjúklingar ikki detta niður ímillum skipanir við at viðkomandi aktørar, t.d. Almannaverk, Sjúkrahúsværk, praktiserandi læknar, bústaðarkommunu, avtala í samráði við sjúklingin m.a. hvønn núverandi og framtíðar viðgerðartørv, sjúklingurin hevur, og hvør skal reagera, um sjúklingurin ikki heldur avtaluna. Skotið verður upp at skyldan fevnir um at gera avtalu við allar sjúklingar í psykiatriini, ið yvirlæknin er kunnugur við móttaka stuðul grundað á niðursettan sálarligan virkisfórleika sambært lógtingslóg um almannatrygd og tænastr og lógtingslóg um heimatænastr, eldrarøkt v.m. Hetta merkir, at yvirlæknin í sambandi við samrøðuna, sbrt. § 3, skal spyrja sjúklingin, um hann móttækur stuðul frá kommunu ella Almannaverkinum. Stuðulin kann til dømis vera veittur í sambandi við, at sjúklingurin er í viðgerð fyri rúsevnismissnýtslu, at hann er í vardum starvi ella bústaði ella tílíkt.
- Vaktir hjá beltifestum sjúklingum skulu skriva notat. Harumframt verða reglur um interval millum læknaligar metingar, tá ein sjúklingur er beltifestur.
- Nýggj krøv verða sett til skilhaldsreglur á deplinum, t.e. husorden, undir hesum krav um at skrivligar skilhaldsreglur eru atkomuligar fyri sjúklingarnar.
- »Sundhedsstyrelsen« verður í ávísingum ásetingum broytt til »Sundhedsdatastyrelsen«.
- »Det psykiatriske patientklagenævn« verður alla staðni í lógini broytt til »Føroya Kærustovnur«, ið pr. 1. juli 2023, fer at viðgera kærur sambært lógini.

1.5. Ummæli og ummælissskjal

Ríkislógartilmælið verður sent til hoyringar hjá: Serlæknafelag Føroya, Læknafelag Føroya, Felagið fyri Yngri læknar, Læknaráðið á Landssjúkrahúsinum, Hjalparlæknafelag Føroya, Psykiatrifelag Føroya, Heilsuhjálparafelag Føroya, Heilsurøktarafelag Føroya, Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar, Ergoterapeutfelagið, Fysioterapeutfelagið, Sjúkrahúsverkið, herundir Psykiatrisk Depilin, Heilsutrygd, Landslæknin, Føroya Landfúti, Løgmansskrivstovan, Almannamálaráðið, Kriminalforsorgin, Sjúklingaráðið, MEGD, Sinnisbati, Kommunulæknafelag Føroya, Kommunufelagið, Almannaverkið, Føroya Kærustovnur.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Danskir heilsumynduleikar væntaðu meirútreiðslur á sjeý mió. kr. í 2019 og eftir hetta 14. mió. kr. árliga í varandi útreiðslum grundað á, at tilsamans 7.000 sjúklingar vórðu fevndir av § 13 a, stk. 1 og 2, sum snýr seg um útskrivingaravtalur og samskipanaravtalur.

Mett verður, at fyriskipanin í Føroyum fer at hava við sær fíggjarligar avleiðingar á 70.000 kr. tað fyrsta árið, treytað av at ígildissetanin verður 1. juli, og síðani 140.000 kr. um árið í varandi útreiðslum.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Mett verður ikki, at uppskotið fer at hava við sær umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Mett verður ikki, at uppskotið fer at hava við sær avleiðingar fyri vinnuna.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Uppskotið hevur ikki umhvørvisligar avleiðingar við sær.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri serstøk økir í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Lógaruppskotið er ikki tengt at millumtjóðasáttmálum, sum Føroyar hava skyldu at fylgja.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Lógaruppskotið er við til at tryggja, at Føroyar liva upp til Evropeiska mannarættindasáttmálan. Les meira um hetta undir “endamálið við uppskotinum”.

2.9. Markaforðingar

Uppskotið elvir ikki til markaforðingar.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantheimildir ella onnur størri inntriv

Uppskotið hevur ikki ásetingar um revsing, fyrisitingarligar sektir, pantheimildir ella onnur størri inntriv.

2.11. Skattir og avgjöld

Uppskotið ásetir ikki skattir ella avgjöld.

2.12. Gjöld

Uppskotið ásetir ikki gjöld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið líkamligum ella lögfrøðiligum persónum skyldur?

Uppskotið leggur ikki skyldur á líkamligar ella lögfrøðiligar persónar.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?

Uppskotið leggur heimildir til sundhedsministeren at áseta reglur um ymisk viðurskiptir í lógini. Sundhedsministeren hevur heimild til at seta kunngerðir, sum eru tillagaðar føroysk viðurskipti, í gildi fyri Føroyar.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Uppskotið gevur ikki atgongd til privata ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Uppskotið hevur ikki aðrar avleiðingar við sær.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggarligar ella búskaparligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei
Umsitingarligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Víst verður til serligu viðmerkingarnar í niðanfyristandandi donsku lógaruppskotum, sum eru hjáløgð sum skjal til hetta ríkislógartilmælið:

Lov nr. 579 af 4. maj 2015 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (Fastlæggelse af mindreårige psykiatriske patienters retsstilling, indførelse af ny formålsbestemmelse, skærpede kriterier for tvangsfiksering, ændring af kriterierne for åbning og kontrol af post, undersøgelse af patientstuer og ejendele samt kropsvisitation m.v.), jf. Folketingstidende 2014-15 (1. samling), L 137 som fremsat.

Lov nr. 656 af 8. juni 2016 om ændring af sundhedsloven, lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed og forskellige andre love (Styrelsen for Patientsikkerheds fremtidige tilsyn m.v.), jf. Folketingstidende 2015-16, L 184 som fremsat.

Lov nr. 691 af 8. juni 2017 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien og sundhedsloven (Oprettelse af særlige pladser på psykiatrisk afdeling), jf. Folketingstidende 2016-17, L 207 som fremsat.

Lov nr. 504 af 1. maj 2019 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v., lov om retspsykiatrisk behandling m.v. og sundhedsloven (Anvendelse af kropsscannere og narkohunde, ambulans behandling af retspsykiatriske patienter på privathospitaler og justering af takster for psykiatriske færdigbehandlingsdage), jf. Folketingstidende 2018-19 (1. samling), L 164 som fremsat, og delt i nyt forslag L 164 A.

Lov nr. 505 af 1. maj 2019 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. og retsplejeloven (Ophør af tvungen opfølgning efter udskrivning), jf. Folketingstidende 2018-19 (1. samling), L 164 som fremsat, og delt i nyt forslag L 164 B.

Lov nr. 506 af 1. maj 2019 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. og lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed (Udarbejdelse af udskrivningsaftaler og koordinationsplaner og sikring af straksbehandling af akutte abstinenser hos personer med et stofmisbrug), jf. Folketingstidende 2018-19 (1. samling), L 164 som fremsat, og delt i nyt forslag L 164 C.

Lov nr. 2617 af 28. december 2021 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. og sundhedsloven (Notatpligt for den faste vagt for bæltefikserede patienter, interval mellem lægelige vurderinger m.v.), jf. Folketingstidende 2021-22, L 84 som fremsat, og delt i nyt forslag L 84 A.

Lov nr. 2618 af 28. december 2021 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v., (Husordener på psykiatriske afdelinger, sikkerhedskontroller i retspsykiatrien, særlige regler for surrogatanbragte m.v.), jf. Folketingstidende 2021-22, L 84 som fremsat, og delt i nyt forslag L 84 B.

Heilsumálaráðið, 3. Januar 2023

Margit Stóra
landsstýriskvinna

/ Turid Arge

Yvirlit yvir fylgiskjøl:

Fylgiskjal 1: Forslag til Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien

Fylgiskjal 2: Javntekstur

Fylgiskjal 2: Donsku lógaruppskotini, nevnd undir punkti 3.1. omanfyri